

ADVIES

Op basis van de belangrijkste resultaten van het onderzoek heeft TNO enkele aanbevelingen geformuleerd die bij kunnen dragen aan het creëren van een succesvolle speelplek.

ORGANISEREN ACTIVITEITEN

Stimuleer het organiseren van activiteiten op de speelplek door middel van: kinderpattijtes, sportclinics en (school)toernooien. Betrek hierbij ook de groepen jongeren die overlast veroorzaken. Bevorder het gebruik van de speelplek gedurende de hele dag.

AANLEG EN ONDERHOUD

Richt tenminste drie procent van het grondgebied dat voor woondoeleinden bestemd is in als buitenspeelruimte. Het gaat daarbij niet alleen om de kwantiteit maar ook om de kwaliteit. Betrek kinderen, ouders en omwonenden bij het inrichten, aanleggen en onderhouden van de speelplek en sluit aan bij hun wensen en behoeften. Meer aandacht voor onderhoud, groenvoorzieningen en verlichting op en rondom de speelplek is essentieel. Denk ook aan het aanleggen van zones voor verschillende leeftijdsgroepen en een afrastering voor de veiligheid van de jongste kinderen.

BEWEEGSTIMULERING

Een speelplek biedt ondersteuning bij beweegstimulering. Vooral als het gaat om de bevordering van beweegstimulering onder allochtone kinderen omdat deze groep hier veel komt. Het is belangrijk om meer aandacht te besteden aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van de speelplek voor zowel autochtone als allochtone kinderen en dan met name voor meisjes. Het uiteindelijke doel is om meer kinderen te laten voldoen aan de NNGB.

MINIMALISEREN AFSTAND EN BARRIÈRES

Denk bij het bepalen van de locatie van de speelplek aan het minimaliseren van de afstand van de speelplek tot de woonhuizen van de doelgroep. Belangrijk is ook om het aantal barrières, zoals water en drukke verkeerswegen, op de route naar de speelplek tot een minimum te beperken. Hierbij kan de TNO beweegmodule van Urban Strategy een rol spelen. Dit instrument versnelt en verbetert ruimtelijke planvorming door informatie uit gekoppelde, hoogwaardige computermodellen interactief weer te geven op plattegronden en in grafieken. Bijvoorbeeld informatie over verkeersstromen, geluid en luchtkwaliteit. Voorkom dat jongeren (kinderen ouder dan 12 jaar) een barrière vormen voor jongere kinderen om naar de speelplek te komen.

Voor meer informatie:
www.tno.nl/playground
www.tno.nl/urbanstrategy

FACTOREN VOOR EEN SUCCESVOLLE SPEELPLEK

TNO innovation
for life

TNO.NL

GEZOND LEVEN

TNO initieert technologische en sociale innovatie voor een gezonde inrichting van ons leven en voor een vitale samenleving.

Wassenaarseweg 56
 Postbus 2215
 2301 CE Leiden

Mevr. Dr. S.I. de Vries
 T 088 866 61 95
 E sanne.devries@tno.nl

Steeds meer kinderen in (grote) steden bewegen te weinig. Dit komt onder andere door het ontbreken van voldoende geschikte en kwalitatief goede sport- en speel-mogelijkheden in hun directe woonomgeving. TNO heeft onderzocht welke factoren een speelplek succesvol maken om het energieverbruik, de motorische vaardigheden, de integratie en het beweegplezier van kinderen in de basisschoolleeftijd te bevorderen.

Het feit dat kinderen te weinig bewegen heeft niet alleen grote gevolgen voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen, maar ook voor de sociale en economische waarde van spelen in een wijk. Diverse gemeenten hebben de signalen opgevangen en het initiatief genomen om in (achterstands)wijken speelplekken aan te leggen waar zowel gespeeld als gesport kan worden.

De zes onderzochte speelplekken zijn:

- 'Sprankelplek' van Jantje Beton, Rotterdam
- Cruyff Court, Rotterdam
- Speelplek met elementen van Kompan, Zwijndrecht
- Zoneparc schoolplein, Amsterdam
- Richard Krajicek Playground, Amsterdam
- Speelplek met elementen van Nijha, Heemskerk

ONDERZOEK

TNO heeft in het najaar van 2006 zes speelplekken in aandachtswijken geëvalueerd in Noord- en Zuid-Holland. Het onderzoek richtte zich op kinderen van 6 tot en met 12 jaar. Onderzocht is in welke mate deze plekken bijdragen aan:

- de intensiteit en de mate van lichamelijke activiteit (energieverbruik) van de kinderen
- de motorische ontwikkeling van de kinderen
- de integratie van de kinderen
- het beweegplezier van de kinderen
- de bezettingsgraad van de speelplekken
- de aantrekkingskracht van de speelplekken

Er is gekeken naar het type activiteiten van 552 kinderen. Tevens zijn er binnen de doelgroep interviews gehouden met 227 kinderen en hebben 157 kinderen een beweegmeter gedragen om het energieverbruik te bepalen.

Uit de observaties, interviews en beweegmetergegevens is een aantal zaken naar voren gekomen.

WIJKEN

In de zes aandachtswijken is relatief weinig groen aanwezig. Ook zijn er betrekkelijk weinig sportaccommodaties die zouden kunnen ‘concurreren’ met de onderzochte speelplekken. Over het algemeen is het slecht gesteld met de verlichting. Een probleem vormen de aanwezigheid van afval, zwerfvuil en hondenpoep. Groepen jongeren en ‘klierjongeren’ zorgen bovendien voor overlast en een onveilig gevoel op straat.

ENERGIEVERBRUIK

Op de onderzochte speelplekken verbruiken de kinderen gemiddeld ruim 200 kilocalorieën per uur en wordt 35% van de tijd die kinderen op de speelplek doorbrengen ten minste matig intensief bewogen. Op vier van de zes speelplekken is de gemiddelde intensiteit hoog genoeg (≥ 5 METs) om bij te kunnen dragen aan het behalen van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

Voetnoot Om voldoende te bewegen moet een kind volgens de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) gedurende minimaal 60 minuten per dag ten minste matig intensief (≥ 5 METs) bewegen.

MOTORISCHE ONTWIKKELING

Of een speeltoestel de motorische ontwikkeling voldoende stimuleert, is afhankelijk van de motorische vaardigheden van het kind. Zo zijn draai-elementen voor jongere kinderen en hang- en klimelementen voor de oudere kinderen zeer geschikt. Speeltoestellen om aan te hangen, op te klimmen en vanaf te glijden spreken de benodigde grondmotorische eigenschappen op een meer intensieve manier aan. Dit geldt ook voor de sporttoestellen.

INTEGRATIE

Op de onderzochte speelplekken zijn allochtone kinderen oververtegenwoordigd ten opzichte van autochtone kinderen. De verdeling jongens – meisjes is niet op alle speelplekken in overeenstemming met de potentiële gebruikersgroep; jongens zijn op drie van de zes speelplekken oververtegenwoordigd.

BEWEEGPLEZIER

Voetbal- en basketbalveldjes zijn populair bij een deel van de kinderen. Andere kinderen vinden deze onderdelen juist stom en willen graag een hek of kooi om deze velden. Schommels en klimrekken zijn ook geliefd. Kinderen vinden het belangrijk dat de speelplek schoon en opgeruimd is. De aanwezigheid van oudere kinderen, ‘klierkinderen’ en regen belemmert een groot deel van de kinderen om naar de speelplek te komen.

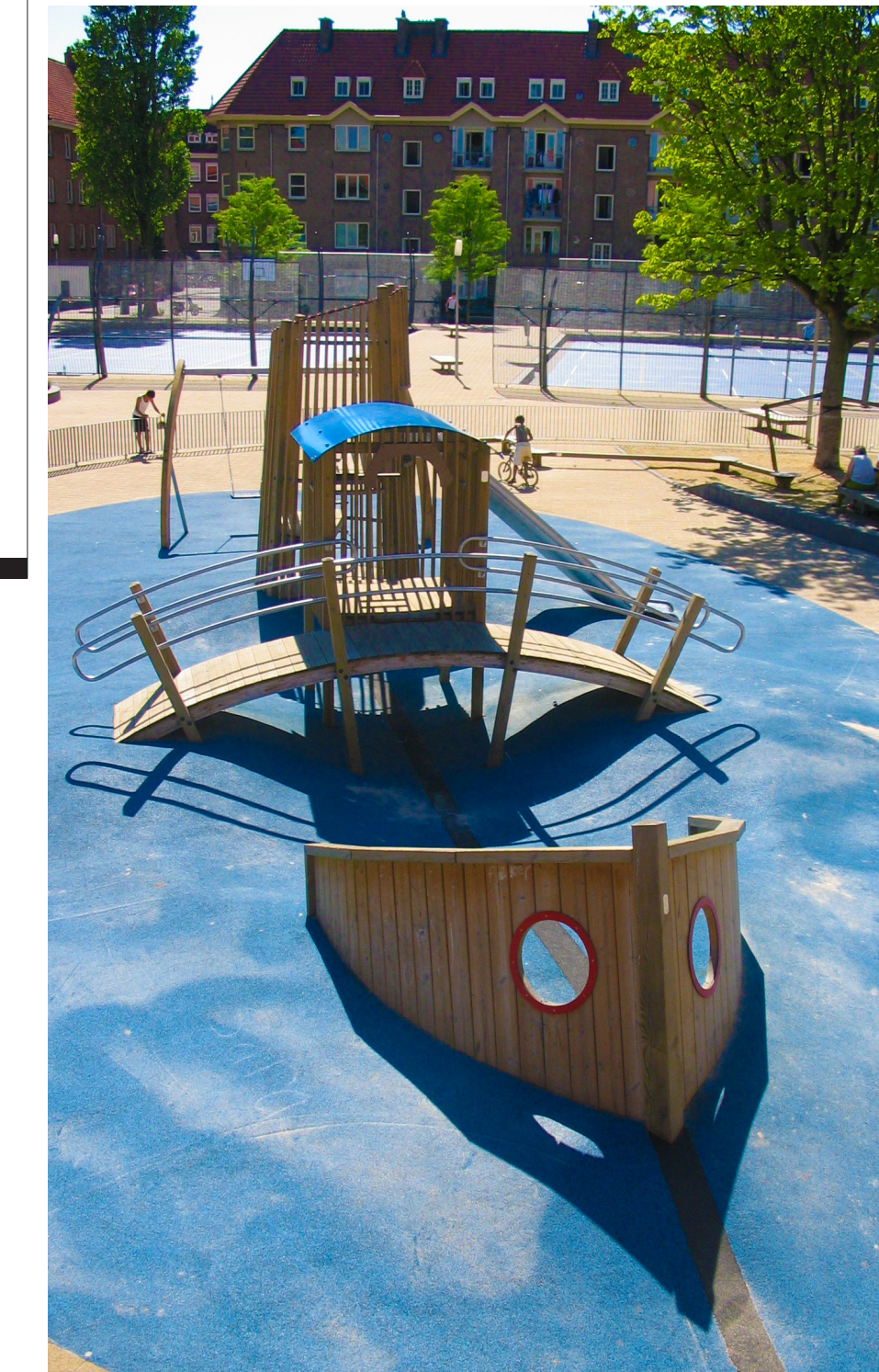
BEZETTINGSGRAAD

Veel kinderen komen minstens een paar keer per week naar de speelplek en blijven in de meeste gevallen langer dan een uur. Zij komen vooral als er iets georganiseerd wordt zoals een kinderpartijtje of (sport-) clinic. Voor schooltijd, tussen de middag en “als het donker is” komen er minder kinderen dan na schooltijd.

AANTREKKINGSKRACHT

Driekwart van de kinderen woont binnen een straal van 400 meter van de speelplek. De meeste kinderen gaan lopend naar de speelplek, een kwart van de kinderen komt op een fiets, step of skateboard.

HET CREËREN VAN EEN SUCCESVOLLE SPEELPLEK VEREIST MAATWERK

EISEN AAN EEN SPEELPLEK

Op basis van bovengenoemde evaluatie is een ‘programma van eisen’ met betrekking tot wet- en regelgeving, veiligheid en effectiviteit opgesteld voor de ideale speelplek, de ‘Playground van de Toekomst’. Hieronder staat een aantal punten uit het ‘programma van eisen’.

WET- EN REGELGEVING

Bij het aanleggen, inrichten en onderhouden van een speelplek moet rekening gehouden worden met centrale en decentrale wet- en regelgeving op het gebied van de openbare ruimte (ligging van de speelplek, de speelruimte, bijvoorbeeld ondergrond, omheining, verlichting) en de speeltoestellen.

VEILIGHEID

Niet alleen de veiligheid van de speelplek zelf maar ook die van de nabije omgeving moet goed bekeken worden. Om te voorkomen dat spelende kinderen elkaar raken is een ruime afstand tussen de toestellen belangrijk evenals een zachte ondergrond eromheen. Ook is toezicht belangrijk.

EFFECTIVITEIT

Er zijn verschillende manieren om het energieverbruik, de motorische ontwikkeling, integratie en het beweegplezier te bevorderen bij zowel jongere als oudere kinderen, voor zowel jongens als meisjes en voor allochtone en autochtone kinderen. Zorg voor een plek die schoon en ’s avonds voldoende verlicht is. De effectiviteit kan ook worden vergroot door op een speelplek regelmatig (school)activiteiten te organiseren.